

REALIZACJA UMOWY Z ICL

Po podpisaniu Umowy Software'owej, na początku czerwca 1967 r. do firmy ICL wyjechała grupa specjalistów ELWRO w składzie: Thanasis Kamburelis, Bronisław Piwowar i Witold Podgórski z zadaniem ustalenia dokładnego zakresu dokumentacji logicznej oraz oprogramowania, które miały być przekazane do ELWRO. Rozmowy rozpoczęły się w siedzibie kierownictwa firmy na Putney Bridge w Londynie. Po wyjaśnieniu początkowych wątpliwości, powołaniu się na Umowę Software'ową oraz wyjaśnieniach ambasady polskiej w Londynie, dalsze rozmowy i ustalenia były prowadzone w fabryce ICL w Manchesterze. Udostępniono wszystkie spisy/listy dokumentacji logicznej oraz oprogramowania systemowego, aplikacyjnego oraz udzielono potrzebnych informacji.

Ustalone pozycje dokumentacji oraz nośniki oprogramowania były sukcesywnie i terminowo przekazywane do ELWRO. Od jesieni 1967 r. rozpoczęły się systematyczne szkolenia konstruktorów i programistów ELWRO w Manchesterze; ostatnie z tych szkoleń dla programistów odbyły się na początku lat 80. Na pokreślenie zasługuje życzliwy stosunek pracowników ICL do ludzi przyjeżdżających z ELWRO. Podczas uruchamiania Odry 1304 (pierwszy komputer serii Odra 1300) na każdą prośbę ELWRO, przyjeżdżali na konsultacje specjaliści ICL.

Z uznaniem należy podkreślić kluczową rolę Kamburelisa przy realizacji Umowy Software'owej z ICL. Był wówczas zgodnie uznawany za najlepszego w Polsce specjalistę w zakresie architektury i struktury logicznej komputerów cyfrowych. Będąc zdolnym i pracowitym, posiadał także wyjątkowy talent organizowania zespołów twórczych. Świetnie radził sobie w relacjach ze specjalistami i kierownictwem fabryki, może dlatego, że zawsze był bardzo profesjonalny i życzliwy.

Thanasis KAMBURELIS po opracowaniu Odry 1013, Odry 1003 i Odry 1204, opracowuje Odrę 1304

Kamburelis doskonale zdawał sobie sprawę z tego, że zbudowanie Odry 1304 w oparciu o otrzymaną dokumentację logiczną oznaczałoby odtworzenie ze wszystkimi szczegółami układowej/sprzętowej struktury logicznej zawierającej wiele tysięcy bramek logicznych i byłoby przedsięwzięciem praktycznie niewykonalnym; dlatego, na podstawie osobistych

doświadczeń przy projektowaniu logiki mikroprogramowanej przy Odrze 1204, wiedział, że do uzyskania kompatybilności programowej wystarczy zgodność list rozkazów.

Kamburelis opierał się na wychowanym przez siebie zespole doświadczonych przy Odrze 1204 projektantów mikroprogramowanych struktur logicznych, w tym: Alicję Kuberską, Edmunda Szajera, Adama Urbanka i Bronisława Piwowara oraz Bogdana Kasierskiego i Ryszarda Fudalę.

Do dziś wiele osób, w tym informatyków, uważa, że komputery serii Odra 1300 były zaprojektowane na podstawie dokumentacji logicznej, otrzymanej w formie licencji od firmy ICL. *Faktycznie podstawą projektowania tych maszyn była tylko(!) otrzymana od ICL lista rozkazów i szczegółowe opisy wszystkich instrukcji.*

ODRA 1304

Aby przyspieszyć prace i przekonać się o słuszności przyjętej koncepcji co do możliwości uzyskania zgodności programowej z komputerami ICL, w Odrze 1304 przyjęto wypróbowane rozwiązania techniczne zastosowane w Odrze 1204. Przy pomocy testów otrzymanych z ICL dość szybko stwierdzono zgodność programową z komputerem ICL 1904. W połowie sierpnia 1968 r. zgodność tę sprawdzał naocznie pracownik ICL (Steff). Serię próbną 8 sztuk m.c. Odra 1304 wykonano w 1969 r., a jej uruchomienie w I kw. 1970 r. Pierwszy egzemplarz, na prośbę dyrektora Jerzego Trybuleckiego, zainstalowano w ZETO Wrocław. Tam też, w styczniu 1970 r., odbył się publiczny pokaz zgodności programowej Odry 1304 z ICL 1904. Przedstawiciel ICL na Polskę, p. Sanders, przywiózł z GUS W-wa od Stanisława Jaskólskiego, plik kart perforowanych zawierających zadanie wykonane na m.c. ICL 1904; przywiózł także wydruki wyników oraz wydruki komunikatów z konsoli operatora. Po wykonaniu zadania na Odrze 1304, stwierdzono identyczność wyników oraz komunikatów operatora.

PRZEJMOWANIE, DOKUMENTOWANIE W JĘZYKU POLSKIM I TESTOWANIE NA MASZYNACH SERII ODRA 1300 OPROGRAMOWANIA FIRMY ICL

Równoległe z projektowaniem i budową modelu Odry 1304 trwało przyjmowanie od ICL nośników i dokumentacji oprogramowania. Rozpoczęło się tłumaczenie dokumentów na język polski (język angielski nie był wtedy w Polsce tak popularny jak obecnie), testowanie oprogramowania na Odrze 1304 oraz opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów szkoleniowych. Testowanie było później również wnikliwie przeprowadzone w odniesieniu do Odry 1305 i Odry 1325. Głównym organizatorem przejmowania i testowania był Stanisław Lepetow. Ważną pracą przy tłumaczeniu i opracowywaniu dokumentacji wykonała wtedy filolog języka polskiego Anna Mijalska. Sprawdzała ona

setki stron tekstów pod kątem poprawności językowej, z którą programiści i konstruktorzy mieli często problemy.

OTRZYMANE OD ICL OPROGRAMOWANIE OBEJMOWAŁO:

- systemy operacyjne Executive (E6BM i E6RM), GEORGE 2, GEORGE 3. Pod koniec lat 60. Amerykanie porównali systemy operacyjne różnych firm, w tym: OS firmy IBM, system CDC i GEORGE 3. GEORGE 3 okazał się najlepszym systemem operacyjnym na świecie. W późniejszym terminie ICL przekazało do ELWRO systemy operacyjne do obsługi wielodostępu: MINIMOP i MOP (Multiple On-line Programming);
- translatory języków programowania: PLAN, BASIC, ALGOL, FORTRAN i COBOL;
- interpretery języków konwersacyjnych: JEAN i FORCON;
- translatory języków symulacyjnych: CSL i SIMON;
- ponad 1000 programów i podprogramów standardowych obejmujących prawie wszystkie działy matematyki stosowanej;
- pakiety programów użytkowych z zakresu zarządzania, w tym obsługi baz danych.

Stanisław LEPETOW
prowadził testowanie
ogromnych zasobów
oprogramowania firmy ICL na
komputerach serii Odra 1300, a
także dokumentowanie tego
oprogramowania w języku
polskim

Anna MIJAŃSKA
weryfikowała wszystkie
tłumaczenia dokumentacji ICL
na język polski